

# Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 1959, sp. zn. Cz 578/58

**Číslo:** 38/1959

**Právní věta:**

Třídní hledisko při hodnocení důkazů v řízení o zjišťování otcovství.

**Soud:** Nejvyšší soud

**Datum rozhodnutí:** 14.01.1959

**Spisová značka:** Cz 578/58

**Číslo rozhodnutí:** 38

**Číslo sešitu:** 6

**Typ rozhodnutí:** Rozhodnutí

**Hesla:** Děti - zjišťování otcovství, Řízení, Třídní hledisko

**Předpisy:**

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

*Ludový súd v Novej Bani zistil, že J. H., vtedy súkromne hospodiaci roľník, je otcom mal. V. K., narodeného z matky M., teraz vydatej B., robotníčky na štátnom majetku.*

*Krajský súd v Banskej Bystrici zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu o zistenie otcovstva a prispievanie na úhradu osobných potrieb zamietol.*

*Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu, že rozhodnutím krajského súdu bol porušen zákon.*

## Odôvodnenie:

Zistenie rodičovského vzťahu pre svoj význam, ktorý má ako pre zúčastnené osoby tak aj pre celú spoločnosť, vyžaduje, aby všetky okolnosti, ktoré môžu byť rozhodné pre posúdenie otázky, či žalovaný je otcom mal. žalobcu, boli vyšetrené čo najúplnejšie tak, aby o správnosti rozhodnutia nevznikali nijaké pochybnosti. K okolnostiam, ktoré súd zisťuje náležia aj skutočnosti, ktoré umožňujú správne posúdenie veci i z triedneho hľadiska. Podklad, na základe ktorého dospieva súd k svojím záverom, musí byť zistený spoľahlivo a podrobený starostlivému hodnoteniu v zmysle § 93 o. s. p.

Krajský súd sa touto zásadou neriadil. Predovšetkým vôbec nehodnotil vec s triedneho hľadiska, ačkoľvek z opatrovanských spisov Ludového súdu v Toužime vychádza najavo, že žalovaný priznal pri svojom výsluchu na Ľudovom súde, že matku mal. žalobcu, vtedy 12ročnú, prijal ako pestún z

okresného detského domova v r. 1939, že táto žila v jeho domácnosti a v nej vypomáhala až do r. 1949; od toho času bola zamestnaná ako robotníčka v sklárňach, avšak aj naďalej bývala až do marca 1952 v domácnosti žalovaného. Žalovaný zaprel, že by v tomto čase mal telesné styky s matkou mal. žalobcu a naopak snažil sa preukázať, že matka mala v tom čase styky s inými mužmi. Naproti tomu matka mal. žalobcu vypovedala pred dožiadaným súdom, že na hospodárstve žalovaného slúžila, že uňho bývala aj potom, keď už pracovala v sklárňach a že asi vo februári 1952 (presnejšiu dobu si už nepamätá) mala s ním po čas jedného týždňa dva razy pohlavné styky, na ktoré ju žalovaný naviedol. Vypovedala súčasne, že keď oznámila neskoršie žalovanému svoje tehotenstvo, prehovoril ju tento, aby jeho ako otca neoznačila, sľuboval jej za to výbavu a skutočne jej neskoršie vystrojil svadbu s jej terajším manželom, za ktorého sa vo februári 1953 vydala.

Bolo povinnosťou krajského súdu, aby otázku, či žalovaný je otcom mal. žalobcu a či mal s matkou mal. žalobcu v rozhodnom čase pohlavné styky, riešil veľmi zodpovedne a starostlivo práve preto, že výsledky konania nasvedčujú tomu, že matka mal. žalobcu bola od svojho útleho detstva ako dieťa, ktoré si žalovaný vzal z detského domova zrejme preto, aby mal pracovnú silu na svojom hospodárstve, v osobnej i hospodárskej závislosti na žalovanom. V tom smere je závažná výpoveď matky mal. žalobcu, že len z dôvodu svojej závislosti na žalovanom a pod sľubom jeho finančnej pomoci ho neoznačila za otca svojho dieťaťa. O tom svedčí aj list odboru školstva a kultúry rady ONV v Toužime, ktorý upozorňuje na to, že matka pred týmto orgánom bližšie osvetlila dôvody, prečo pri pôrode mal. žalobcu v pôrodnici neuviedla žalovaného ako otca, podľa tohto listu urobila tak len na naliehanie žalovaného, ktorý v tom čase bol zámožným roľníkom, zvyklým zadovážovať si všetky výhody za peniaze a ktorý jej sľuboval za jej mlčanie rôzne výhody a dokonca jej radil, aby za otca označila jemu známeho V. L. Neskoršie, keď sa mala vydať za D. B., vraj sa snažil ju podplatiť a tiež aj tajomníka MNV v Novej Bani a D. B., aby dosiahol prehlásenie, že otcom mal. žalobcu je D. B.

Žalovaný sám priznal vo svojej výpovedi v opatrovanských spisoch, že matka mal. žalobcu ho prvý raz označuje za otca dieťaťa preto, že je majetný a očakáva z toho finančné výhody. O nesprávnom prístupe krajského súdu k posúdeniu veci z triedneho hľadiska svedčí i to, že poukaz matky na známosť žalovaného a na to, že bol zvyklý dosahovať všetko pomocou peňazí, vykláda v neprospech matky tak, ako by matka zo zisťných dôvodov žalovaného neprávom označovala za otca. Pritom krajský súd nezisťoval celý rad skutočností, ktoré bolo treba uvážiť v konaní zvlášť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu a vzhľadom na triedne pozadie veci.

Predovšetkým bolo treba zistiť, a to vzhľadom na výpoveď matrikárky v Novej Bani, či bývalá Úradovňa ochrany mládeže v Novej Bani robila šetrenie o tom, či je V. L. otcom mal. žalobcu, lebo podľa výpovedi tejto svedkyne matka mal. žalobcu pri jeho narodení skutočne označila za otca V. L., čo svedkyňa oznámila Ľudovému súdu v Novej Bani. Krajský súd si mal preto vyžiadať ako od Ľudového súdu v Novej Bani tak aj od Úradovne ochrany mládeže v Novej Bani všetky spisy týkajúce sa mal. žalobcu a nemal sa uspokojiť len opatrovanskými spismi Ľudového súdu v Toužime, ktoré boli založené až 4. februára 1956 potom, keď matka mal. žalobcu, ktorá sa presťahovala po svojom sobáší s D. B. do okresu Toužim, kde pracuje na štátnom majetku, požiadala býv. ÚOM v Toužime o zistenie otcovstva žalovaného k mal. V. K. Krajský súd mal tiež podrobne vypočuť matku mal. žalobcu, aby si osvetlil všetky okolnosti prípadu zvlášť z toho hľadiska, že matku mal žalobcu v jej 12 rokoch vzal z detského domova žalovaný ako pestun k sebe a od toho času táto pracovala na jeho hospodárstve. Súd mal podrobne vypočuť matku mal. žalobcu, kedy a za akých okolností došlo medzi ňou a žalovaným k pohlavnému styku, pričom mal ju podrobne vypočuť aj na všetky okolnosti uvedené v liste orgánu starostlivosti o mládež v Toužime. O týchto okolnostiach bolo treba podrobne vypočuť tiež D. B. a tajomníka MNV v Novej Bani, s ktorým žalovaný vyjednával sobáš matky mal. žalobcu s D. B., lebo ako svedkyňa K. F. tak aj D. B. súhlasne potvrdzujú, že žalovaný naliehal pred uzavretím manželstva matky mal. žalobcu s D. B. na to, aby D. B. uznal svoje otcovstvo k mal. žalobcovi. rovnako bolo treba vypočuť svedka V. L. o tom, či mal v rozhodnom čase pre narodenie mal. žalobcu

s matkou mal. žalobcu telesné styky a či bol za otca mal. žalobcu označovaný.

Konečne bolo treba vyžiadať aj pôrodopis z pôrodnice v Novej Bani, lebo aj údaje v pôrodopise sú rozhodujúce pre zistenie otcovstva žalovaného k mal. žalobcovi.

Aby mohol byť prípad posúdený správne aj z triedneho hľadiska, bude treba vyžiadať si zprávy od verejných orgánov, najmä rady MNV v Novej Bani i miestneho JRD o tom, z akého prostredia pochádza žalovaný, aké boli jeho majetkové a hospodárske pomery, z akého dôvodu je dôchodcom a aké sú jeho osobné a charakterové pomery, z akého dôvodu je dôchodcom a aké sú jeho osobné a charakterové vlastnosti. Len zistenie všetkých týchto okolností umožní súdu správne závery i po triednej stránke, pričom starostlivý rozbor prípadu z tohto hľadiska a z hľadiska ochrany záujmov dieťaťa je v tejto veci mimoriadne dôležitý.

Z toho je vidno, že krajský súd rozhodol, beztoho, aby mal dostatočný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. Dopustil sa tak chyby konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Porušil takto zákon v ustanovení § 1 ods. 2, §§ 59, § 88 ods. 2, § 93 o. s. p. v spojení s ustanovením § 47 zák. o rod. práve.